

SUDSKA KRONIKA: SLUCAJ MILOSEVIC

Author: IWPR

Pise: Ana Uzelac iz Haga (TU Br 399, 25-mar-05)

Bivsa istrazna sutkinja Okruznog suda u Pristini, Danica Marinkovic – koja je vodila sluzbenu drzavnu istragu u slucaju Racak – nastojala je svojim svjedocenjem podrzati Milosevicevu tezu da se radilo o masakru koji je insceniran s ciljem opravdavanja predstojecih zracnih napada.

No, Marinkoviceva u svom iskazu nije iznijela nikakve nove dokaze, niti bilo kakve relevantne podatke. Umjesto toga, ponudila je samo drugaciju interpretaciju istih onih cinjenica s kojima je sud vec upoznat i okviru dokaznog postupka optuzbe.

Marinkoviceva je vec treci svjedok obrane ciji se iskaz poglavito odnosio na masakr koji se odigrao u Racku. Prethodno su dvojica njemackih novinara iznijela zakljucke do kojih su dosli na temelju vlastitih sumnji i utvrdjivanja okolnosti u vezi sa spomenutim zlocinom.

U optuznici koja je protiv Milosevica podignuta stoji da su oko 15. sijechnja/januara 1999. srpske snage prvo granatirale juznokosovsko selo Racak, da bi potom i upale u njega. Tom prilikom su ubijeni seljani koji su nastojali pobjeci, kao i oko 25 Albanaca koji su se pokusali sakriti u jednoj supi na obliznjem brdu. Svi lesevi su ostavljeni u jednoj jaruzi, a u operaciji je ukupno stradalo oko 45 ljudi.

Cini se da Milosevic pitanju Racka pridaje itekako veliki znacaj. U vise je navrata, naime, isticao kako upravo taj dogadjaj smatra krunskim dokazom da su zapadne sile u stvari aktivno sudjelovale u zavjeri razbijanja njegove zemlje.

Medjutim, sudeci po optuznici koja je protiv bivseg jugoslavenskog predsjednika podignuta, u Racku se dogodilo tek jedno od ukupno 17 masovnih pogubljenja koje su na Kosovu pocinile srpske snage sigurnosti. Ostalih je 16 izvrsono nakon sto su poceli zracni udari NATO-a, a u nekima od njih je stradao i znatno veci broj zrtava – cak i vise od stotinu. Uz jedan jedini izuzetak, Milosevic te zlocine za sada nije ni spomenuo.

Tokom dvodnevnog svjedocenja, Marinkoviceva je haskim sucima rekla da je Racak zapravo predstavljao snazno uporiste albanske gerile, te da su barem neke od zrtava masakra bili albanski borci, a ne civili (kako se navodi u optuznici). Takodjer je ispricala i kako su predstavnici misije OESS-a, koja je u to vrijeme boravila na Kosovu, prakticno sprijecili njen pokusaj da izadje na lice mjesta i obavi uvidjaj.

Kao istrazni sudac iz kosovske prijestolnice, Marinkoviceva je – neposredno nakon masakra – pokusala izvesti sluzbenu istragu.

Ona je ispricala kako ju je 15. sijechnja/januara izjutra jedan lokalni policajac izvijestio da je u sukobu izmedju srpske policije i albanskih terorista na jugu Kosova mozda bilo zrtava. Smjesta je organizirala odlazak u Racak. Medjutim, kada je tamo stigla, selo je – u ranim popodnevnim satima – vec uveliko bilo napusteno. Nije bilo tragova granatiranja, niti ikakvih ostecenja kuca. Svjedokinja tvrdi da zapravo nisu postojali nikakvi znaci prisustva jugoslavenskih snaga, koje su – prema navodima optuznice – prethodne noci izvele akciju granatiranja sela.

Osim toga, Marinkoviceva je izjavila i da u selu nije bilo ni zena ni djece, napominjuci da je po njenom misljenju uzrok tome bila okolnost da je Racak iskljucivo sluzio kao uporiste gerile.

Zajedno s ekipom istražitelja, svjedokinja je ubrzo bila prinudjena napustiti Racak, jer je na nju navodno pucano iz okolne sume. Sljedeća se dva dana, kako kaže, bezuspješno pokušavala vratiti u selo, ali ju je u oba navrata u tome spriječila vatra iz rucnog naoružanja s okolnih brda.

Tek su sljedećeg dana predstavnici promatracke misije OESS-a pronašli tijela ubijenih civila.

Pokušaje Marinkoviceve da se probije do sela navodno su osujetili ne samo spomenuti pucnji, nego i sami predstavnici OESS-a, koji su u to vrijeme bili nadležni za praćenje takvih događaja

Zamjenik sefa misije Karol Drevjenkijevic (Karol Drewienkiewicz) insistirao je na tome da Marinkoviceva istragu obavi u pratnji međunarodnih verifikatora, odnosno da u Racak dodje samo s patologom i bez policajaca – čije bi prisustvo navodno izazvalo gnjev naoružanih Albanaca (skrivenih po sumama oko sela), što bi na posljetku moglo dovesti i do ugrožavanja sigurnosti njegove misije. Marinkovica je tu sugestiju odbila.

“Vidjeli smo narandzasta vozila OESS-a, koja su bila parkirana u brdima iznad sela”, ponovila je više puta svjedokinja, napominjući da joj je odmah bilo “sumnjivo” što je OESS-u bio dozvoljen pristup područjima do kojih pripadnici njenog tima nisu mogli doprijeti.

A kada su 18. siječnja/januara sutkinja i njen tim napokon usli u selo, 40 tijela se već nalazilo u dzamiji. Ona je naredila da se leševi prevezu u Pristinu radi identifikacije i forenzičke obrade. Analize su, po njenim riječima, pokazale da su barem sedmorica ubijenih bili teroristi.

Takodje je, tvrdi Marinkoviceva, dokazano i da je na ubijene “pucano iz daljine” – što je nalaz koji je izravno suprotan prvobitnom zaključku finskih patologa, koji su u istrazi utvrdili da je pucano iz neposredne blizine.

Video-snimci koje je sutkinjin tim načinio emitirani su u sudnici; na njima se vidi automatsko naoružanje, cahure, municija i uniforme – sve što je zatečeno po dolasku u selo. Snimci prikazuju i rovove oko sela i jedan podzemni bunker, za koji se pretpostavlja da su ga koristili albanski borci iz Racka.

Haski tužioci nikada nisu poricali da su u Racku bili prisutni i pripadnici albanske gerile. To su, uostalom, potvrdili i neki od najistaknutijih svjedoka optuzbe, poput samog Drevjenkijevica, ili zapovjdnika lokalne albanske gerile.

No, posljednja su dvojica posvjedočila i da su se albanski borci iz sela povukli prije no što su u njega usle srspe snage. Izvjesni su svjedoci masakra potvrdili da su ljudi čija su tijela pronađena u jaruzi bili civili koji su ostali u selu. Najmladji je imao 12, a najstariji 70 godina.

Marinkoviceva će svjedočiti i u nastavku sudjenja, nakon uskrsnje stanke koja istječe 6. travnja/aprila.

***

Prije pojavljivanja Marinkoviceve, haski su tužioci ovoga tjedna umnogome uspjeli osporiti kredibilitet jednog od potencijalno najvažnijih Milosevicevih svjedoka obrane.

Tokom unakrsnog ispitivanja bivseg jugoslavenskog generala i predsjednika Vojnog suda, Radomira Gojovica, tuzioci su predocili dokumente koji pokazuju da je on bio Milosevicev politicki komesar i dovode u sumnju motive kojima se u svojoj pravnickoj praksi rukovodio.

Gojovic je proteklog tjedna sudu omogucio uvid u dokumentaciju iz koje proizilazi da je vojno rukovodstvo svojim jedinicama u proljece 1999. uputilo naredbu o postivanju ratnog prava na Kosovu, kao i da je kazneno gonilo one koji su se o tu naredbu oglusili.

U to vrijeme veliki je broj srpskih policijskih i vojnih jedinica bio poslan na Kosovo, navodno da bi se suprotstavio zracnim napadima NATO-a koji su poceli u ozujku/martu 1999. Tuzioci pak tvrde da su doticne jedinice bile koristene za protjerivanje i ubijanje vecinskog albanskog stanovnistva.

Izgleda da se Milosevic, koji se brani samostalno, nadao da ce Gojovicevo svjedocenje potkrijepiti njegovu tezu da nisu postojali nikakvi planovi o ubijanju i protjerivanju kosovskih Albanaca, da su ubojstva koja su se desila istrazena, te da je masovni odlazak civila iz pokrajine bio posljedica zracnih udara, a ne srpskih vojnih djelovanja.

Tokom unakrsnog ispitivanja, Gojovic je priznao da vojni tuzioci ipak – usprkos cinjenici da prisilno razmjestanje stanovnistva i po jugoslavenskim zakonima predstavlja zlocin – nisu sproveli pravu istragu povodom masovnog odlaska Albanaca. “Vojni tuzilac nije otkrio nikakve elemente zlocina”, rekao je on. Dodao je i da za pokretanje istrage nije bilo dovoljno ni to sto je veliki broj stranih novinskih kuca izvijestio da su iza raseljavanja albanskih civila zapravo stajali Srbi.

Haski tuzioci su medjutim naglasili kako se – sudeci po arhivima koje su im stavljene na raspolaganje – od oko 18.000 kaznenih postupaka, koliko ih je u to vrijeme pokrenuto, tek nekoliko njih ticalo problematike ratnih zlocina. Medju optuzenicima je bio samo jedan major; svi ostali su imali nizi cin.

Tuzilac Džefri Najs (Geoffrey Nice) rekao je svjedoku da su napori vojnih tuzilaca na Kosovu zapravo predstavljali “varku” koja je trebala stvoriti utisak kredibiliteta, pri cemu bi stvarni obim zlocina bio zataskan. Gojovic je pak insistirao na tome da su takvi navodi “uvredljivi po [jugoslavenski] sistem vojnog sudstva”. Istinsku ce prirodu vojnih istraga ratnih zlocina odrediti haski suci.

Potencijalno vrlo nepovoljno po svjedoka bilo je i tuziocevo otkrice da je u godini nakon okoncanja NATO-bombardiranja on sudjelovao u klevetanju jedne srpske organizacije za zastitu ljudskih prava koja je izašla u javnost sa stvarnim podacima o obimu zlocina pocinjenih na Kosovu.

Tuzioci su svjedoku pokazali i zahtjev – koji je u rujnu/septembru 2000. potpisao sam Gojovic – za pokretanje istrage protiv drugog vojnog tuzioca koji se suglasio s otkricima nevladine organizacije u pogledu obima i prirode vojnih zlocina pocinjenih u pokrajini.

Potonji oficir, koji je tokom saslusanja spominjan kao “Djorovic”, odbio je pokrenuti kazneni postupak protiv rukovodstva beogradskog Fonda za humanitarno pravo, a zbog iznosenja podataka o zlocinima vojske. Djorovic je na Kosovu tokom 1999. bio clan vojnog istraznog tima, pa je svojim starjesinama iznio podatke o zlocinima koji su bili u potpunosti suglasni s tvrdnjama spomenute nevladine organizacije.

Svjedok je, medjutim, potpisao zahtjev za pokretanje disciplinskog postupka protiv Djorovica, zbog toga sto je odbio izvršiti naredjenje. Gojovic je potvrdio autenticnost svog potpisa na tom zahtjevu, insistirajuci da je pukovnikova duznost bila “izvršavanje naredjenja, a ne samostalno procjenjivanje jesu li ona opravdana ili nisu”.

Tuzioci su potom pokazali i pisanu zalbu koju je protiv svjedoka podigao spomenuti oficir. U tom dokumentu, potpisanom svega mjesec dana nakon Milosevicevog pada, Gojovica se tereti za “prisiljavanje zaposlenih iz vlastitog odjeljenja da na predsjednickim izborima glasaju za Milosevica”.

Ana Uzelac je voditeljica projekta IWPR-a u Hagu.

Location: Serbia
Kosovo

Topic: Courtside

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/sudska-kronika-slucaj-milosevic-13>